

Pretraživanje podataka – Upiti

Postoji mogućnost kreiranja nekoliko kategorija upita pomoću kojih nam je omogućeno da pretražujemo postojeće podatke i istovremeno uočavamo određene pojave i zakonitosti koje su inače teško opipljive, odnosno veoma teško uočljive usled velike obimnosti podataka.

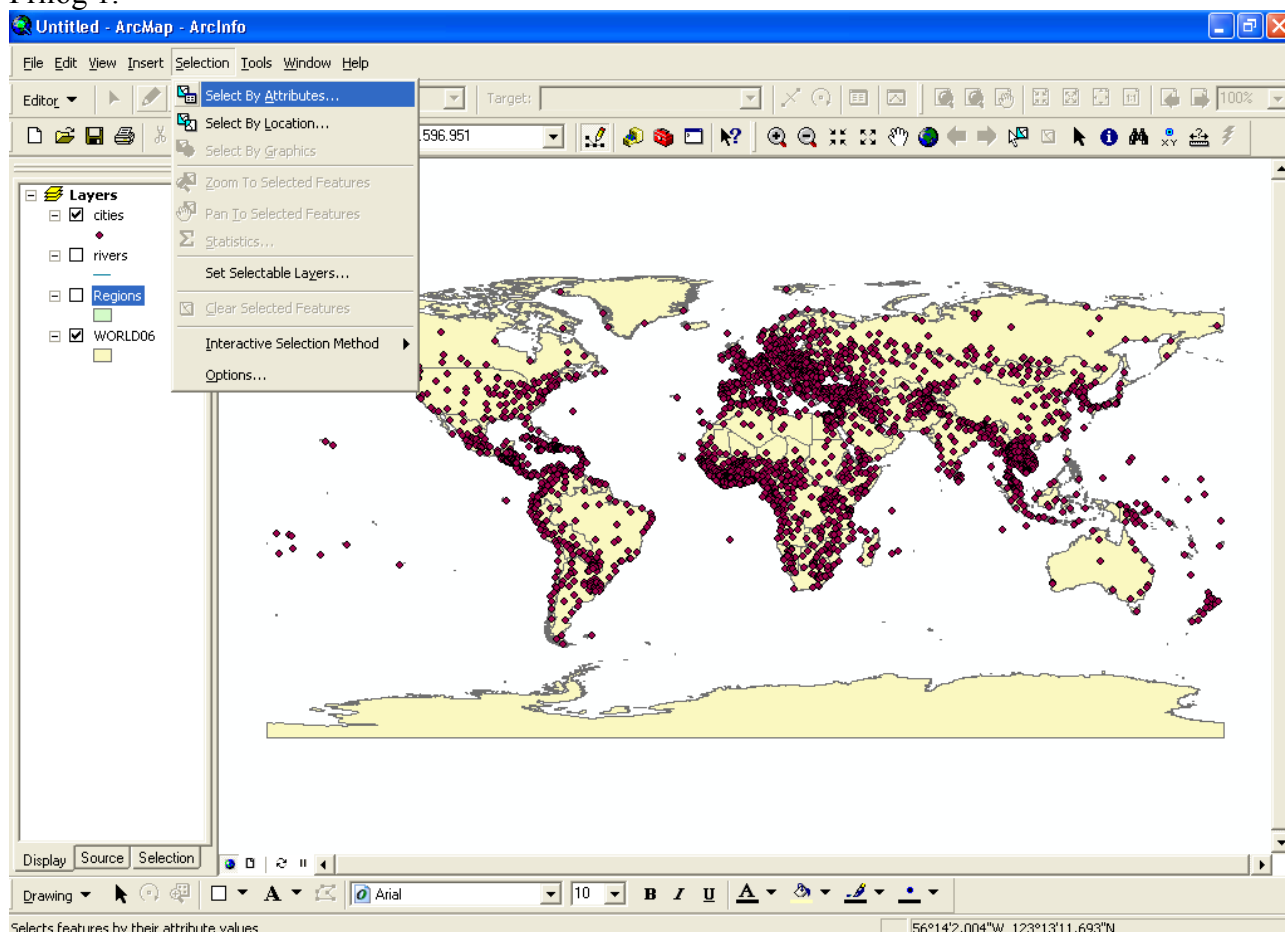
Postoje sledeći tipovi upita:

- jednostavni upiti po atributima
- složeni upiti po atributima
- složeni upiti po atributima i prostornim odnosima

Pomoću **jednostavnih upita prema atributima** (atributi – tekstualni ili numerički podaci vezani za objekte ucrtane u lejeru) može se prikazati trenutna situacija vezana za određeni objekat, ali samo korišćenjem jedne vrste atributa.

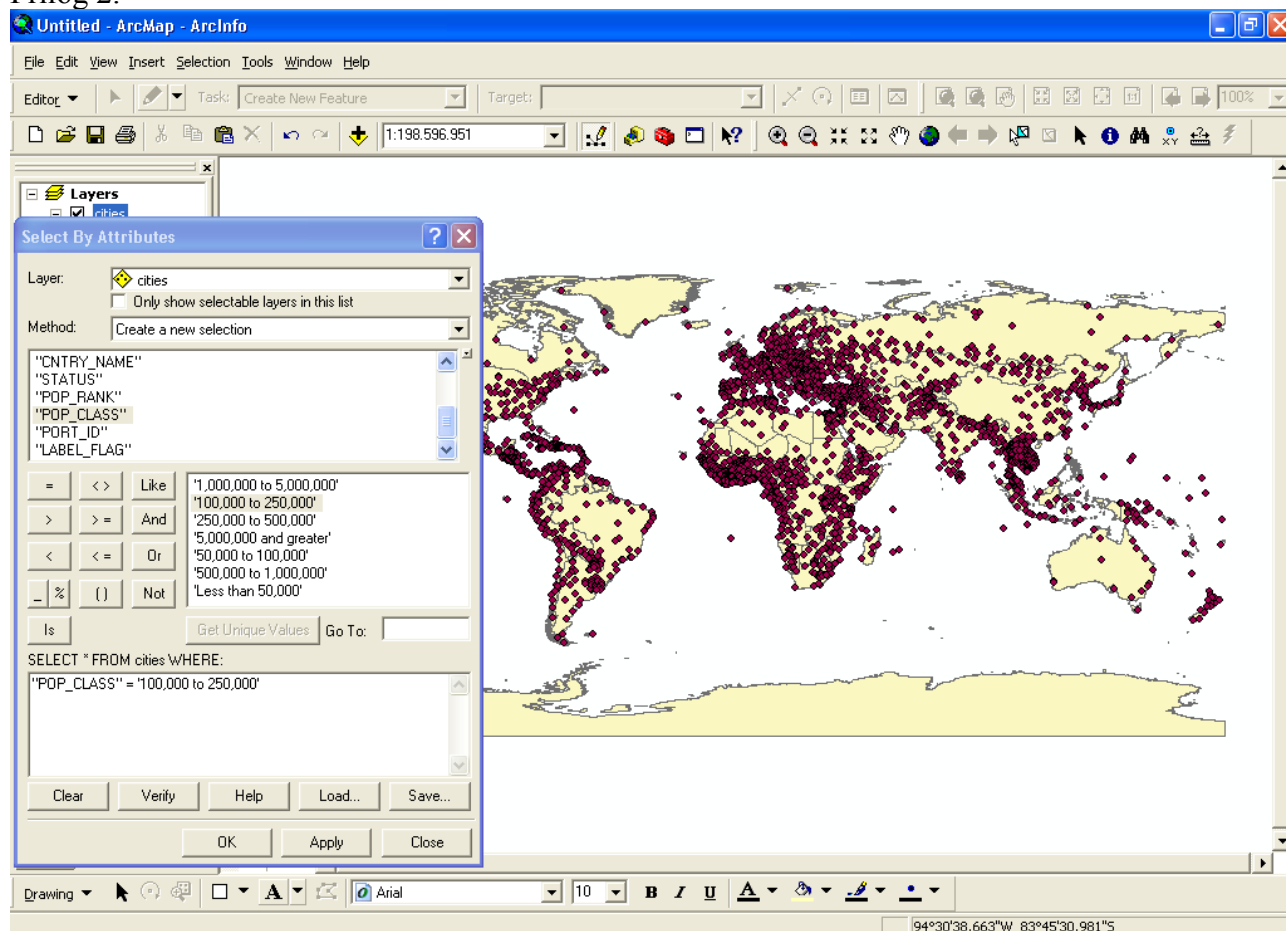
Primer: analiziraćemo svetske gradove koji su označeni na karti sveta i čije podatke imamo u tabeli, **a preko upita prikazaćemo sve gradove koji imaju od 100.000 do 250.000 stanovnika**. Jednostavni upit po atributima pokrenućemo aktiviranjem kartice SELECTION-SELECT BY ATTRIBUTES....(prilog 1).

Prilog 1.

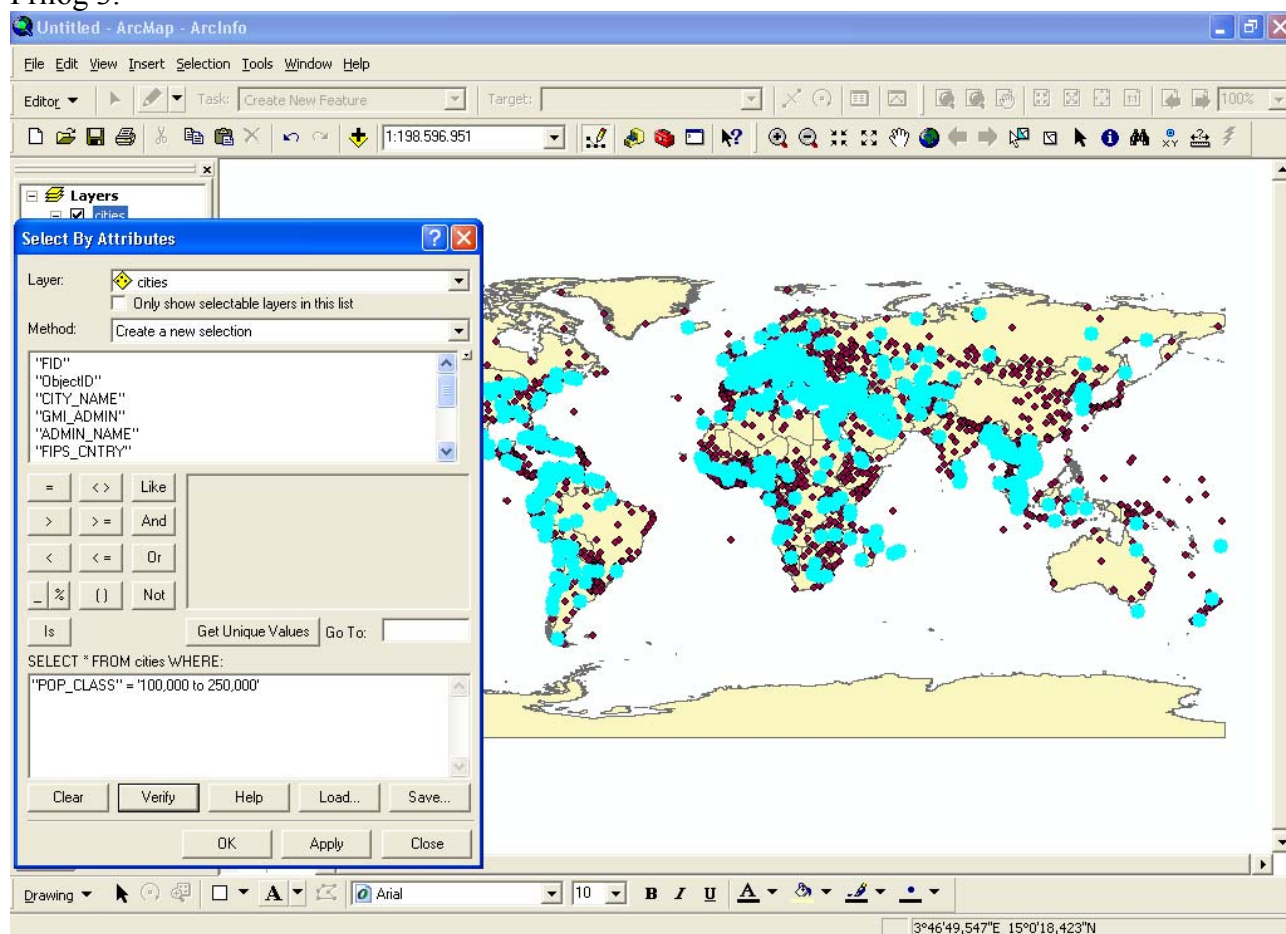
Obzirom da analiziramo gradove u opciji LAYER selektuje se lejer Cities, a u opciji METHOD-Create a new selection (što znači Kreirati novu selekciju). Ostale tri opcije koje se nude su: Add to current selection (dodaj na postojeću selekciju), Remove from current selection (skloni iz postojeće selekcije) i Select from current selection (izabrati iz već postojeće selekcije). Sledeći korak je izbor kolone za čije attribute se želi uraditi upit. Izabraće se POP_CLASS (u ovoj koloni su podaci o broju stanovnika u gradovima) duplim klikom na sam naziv, koji će se zatim pojaviti u donjem delu prozora (donji prazni deo prozora služi za kreiranje formule upita). Da bi mogli da dovršimo započetu formulu, aktiviraćemo tipku sa oznakom jednako (=) i opciju GET UNIQUE VALUES i kliknuti kategoriju 100,000 to 250,000. Pre nego što aktiviramo opciju APPLY, možemo pomoću opcije VERIFY proveriti da li je formula pravilno postavljena (prilog 2).

Prilog 2.

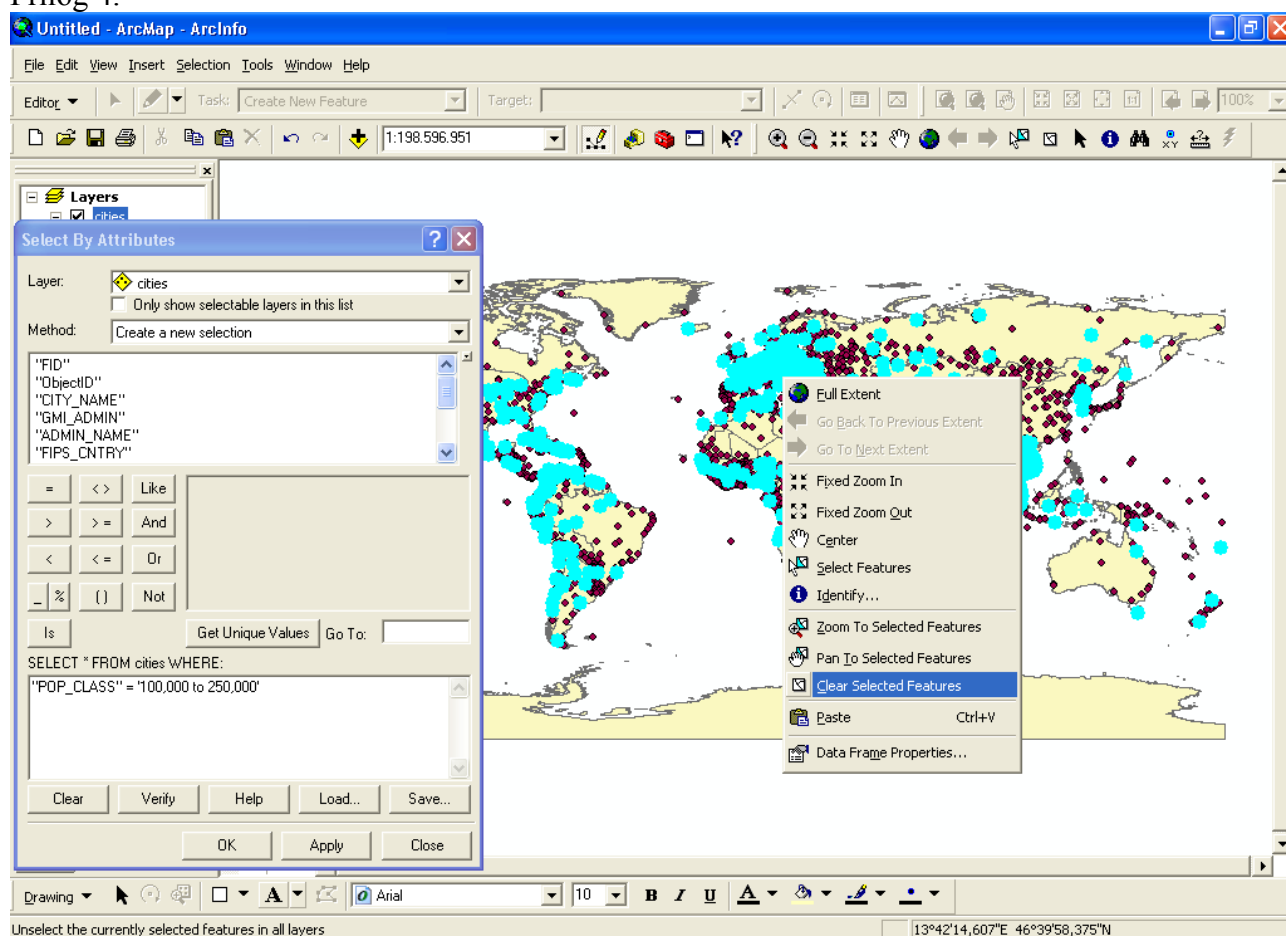
Nakon aktiviranja opcije APPLY svi gradovi koji imaju između 100.000-250.000 pojaviće se kao selektovani (svetlo plava boja)(prilog 3).

Prilog 3.

Ukoliko želimo da deselektujemo i uradimo novi upit neophodno je dovesti kurzor na kartu, aktivirati meni desnim klikom i odabrati opciju CLEAR SELECTED FEATURES (prilog 4).

Prilog 4.

Tip **složenih upita po atributima** kreira se pomoću dva ili više različitih tipova podataka.

Primer: **kreiraćemo formulu u kojoj će se istovremeno prikazati svi gradovi sa manje od 50.000 stanovnika, a koji imaju isti naziv kao i region u kojem su smešteni.**

Ovaj upit aktiviraćemo pomoću opcije SELECTION-SELECT BY ATTRIBUTES....(prilog 1).

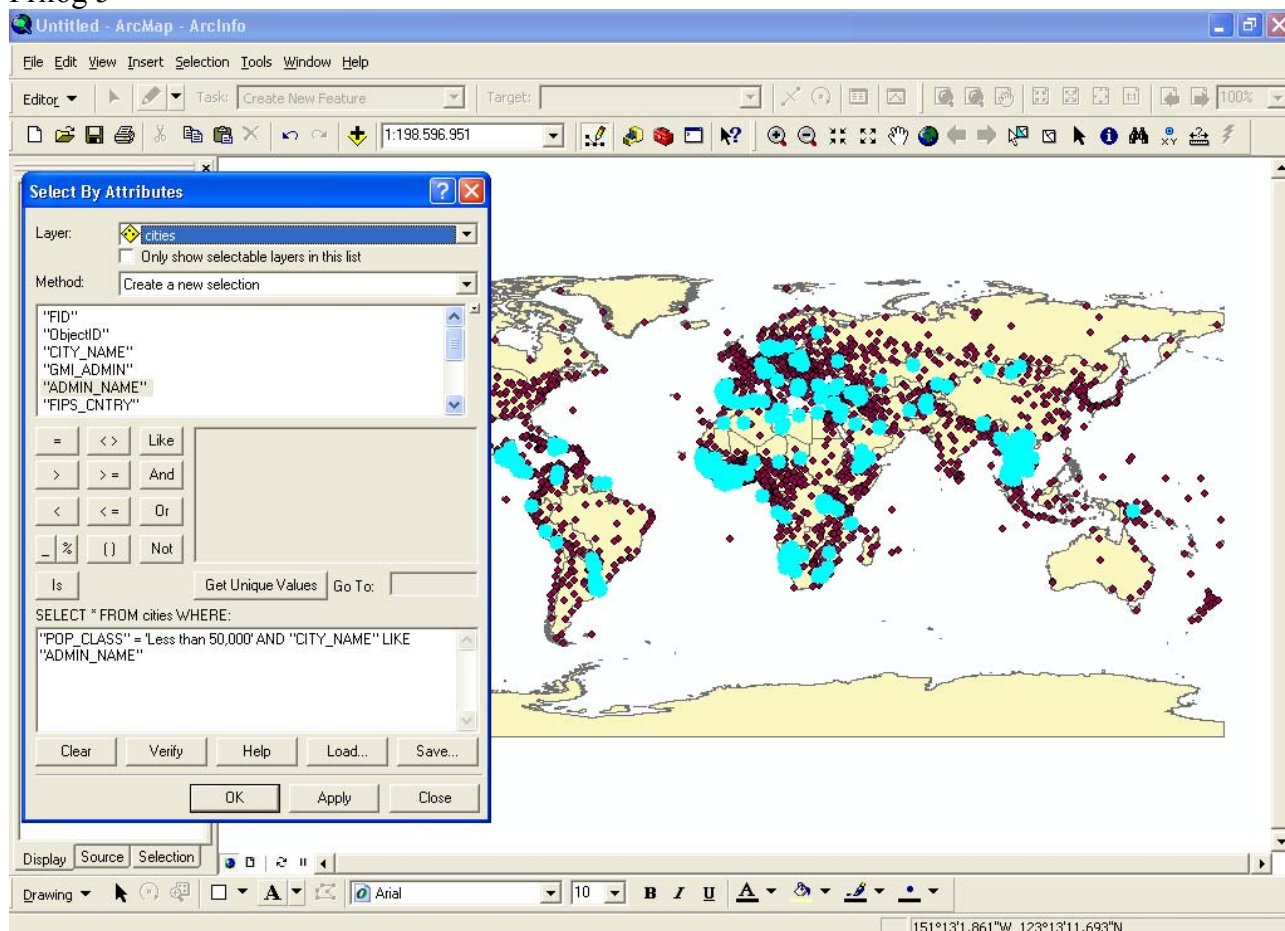
Opcije LEYER-Cities i METHOD-Create a new selection moraju biti aktivni. Zatim se sa duplim klikom aktivira kolona POP_CLASS (u kojoj se nalaze podaci o broju stanovnika po gradovima), tipka sa znakom jednako (=) i opcija GET UNIQUE VALUES gde će se izabrati LESS THAN 50,000.

Drugi deo formule povezuje se sa prvim aktiviranjem tipke AND, a zatim se izabire kolona sa nazivima gradova (CITY_NAME), tipka sa oznakom LIKE i kolona sa nazivima regiona (ADMIN_NAME).

Tačnost postavljene formule proverava se aktiviranjem opcije VERIFY, a zatim se upit aktivira pomoću opcije APPLY (prilog 5).

Ukoliko želimo da deselektujemo i uradimo novi upit neophodno je dovesti kurzor na kartu, aktivirati meni desnim klikom i odabrati opciju CLEAR SELECTED FEATURES (prilog 4).

Prilog 5

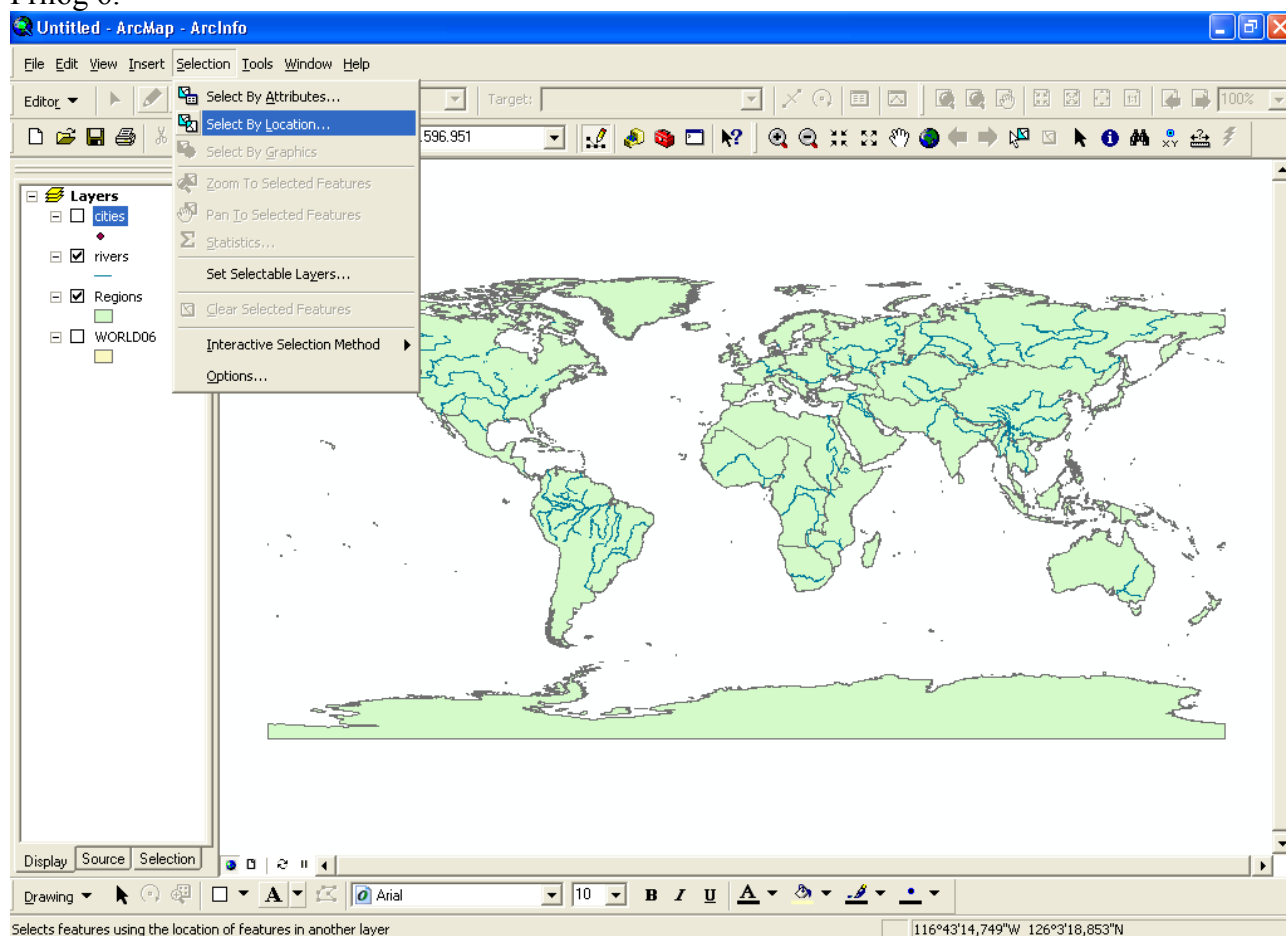

Za složene upite prema atributima i prostornim odnosima koriste se različiti podaci iz dva različita lejera.

Primer: **kreirati složeni upit u kojem će se prikazati sve regije na čijim teritorijama se nalaze čitavi rečni tokovi (od izvorišta do ušća).**

Upit se aktivira preko opcije SELECTION-SELECT BY LOCATION....(prilog 6).

Prilog 6.

Dalji koraci odnose se na izbor neophodnih opcija koje će dovesti do kreiranja formule koja će definisati zadati upit. U okviru opcije I WANT TO neophodno je izabrati SELECT FEATURES

FROM (selektuj iz nečega)¹, a zatim selektovati lejer REGIONS u podprozoru THE FOLLOWING LAYER(S).

Da bi definisali da tražimo regione u kojima se prostiru čitavi rečni tokovi, neophodno je odabrati, u roletni THAT, opciju COMPLETELY CONTAIN, a u roletni THE FEATURES IN THIS LAYER lejer u kojem su ucrtane reke, odnosno RIVERS (prilog 7).

U okviru opcije THAT postoji nekoliko zadatih mogućnosti koje se mogu izabrati u zavisnosti kakav smo zadatak zadali, to su:

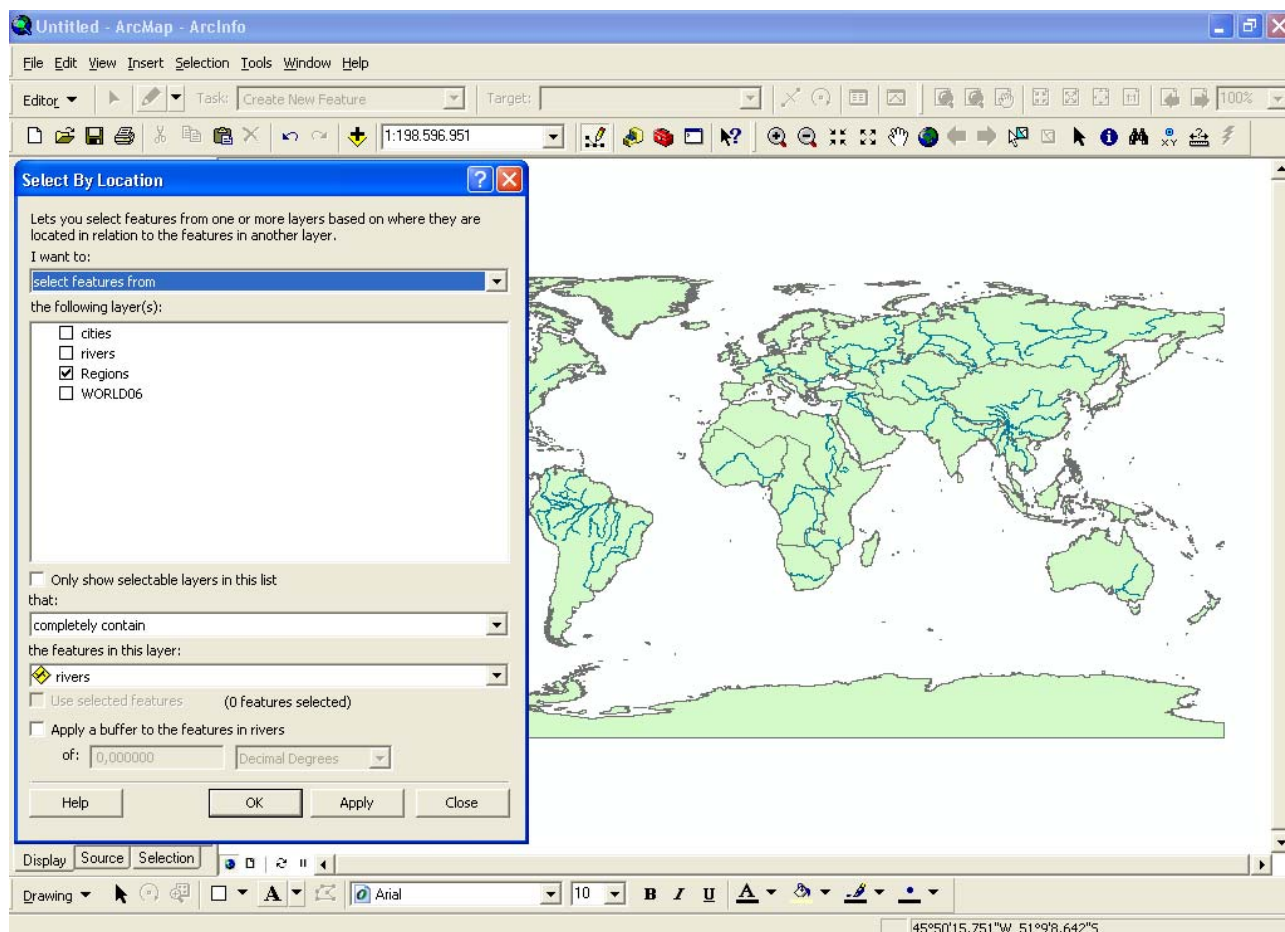
- 1.) INTERSECT – presecanje ili ukrštanje (putevi, reke i dr.)
- 2.) ARE WITHIN A DISTANCE OF – razdaljina dva objekta
- 3.) COMPLETELY CONTAIN – objekat A, u potpunosti sadrži objekte B, C i dr.
- 4.) ARE COMPLETELY WITHIN – obrnuta situacija u odnosu na Completely contain
- 5.) HAVE THEIR CENTROID IN – matematički centar poligona koji se koristi za manipulaciju istog
- 6.) SHARE A LINE SEGMENT WITH – prikaz objekata koji dele istu liniju (npr. državna granica/reka)
- 7.) TOUCH BOUNARY OF – prikaz objekata koji dodiruju odreženu granicu
- 8.) ARE IDENTICAL TO – izdvajanje dva objekta koja su identična
- 9.) ARE CROSSED BY THE OUTLINE OF – izdvojiće objekte koji su presečeni okvirnom linijom poligona
- 10.) CONTAIN –
- 11.) ARE CONTAINED BY -

Prilog 7.

---

¹ Ostale opcije u roletni I WANT TO su: ADD TO THE CURRENTLY SELECTED FEATURES IN – dodati već postojećem selektovanom objektu; REMOVE FROM THE CURRENTLY SELECTED FEATURES IN – skloni iz postojećeg selektovanog objekta; SELECT FORM THE CURRENTLY SELECTED REATURES IN – selektuj iz već postojećeg selektovanog objekta.

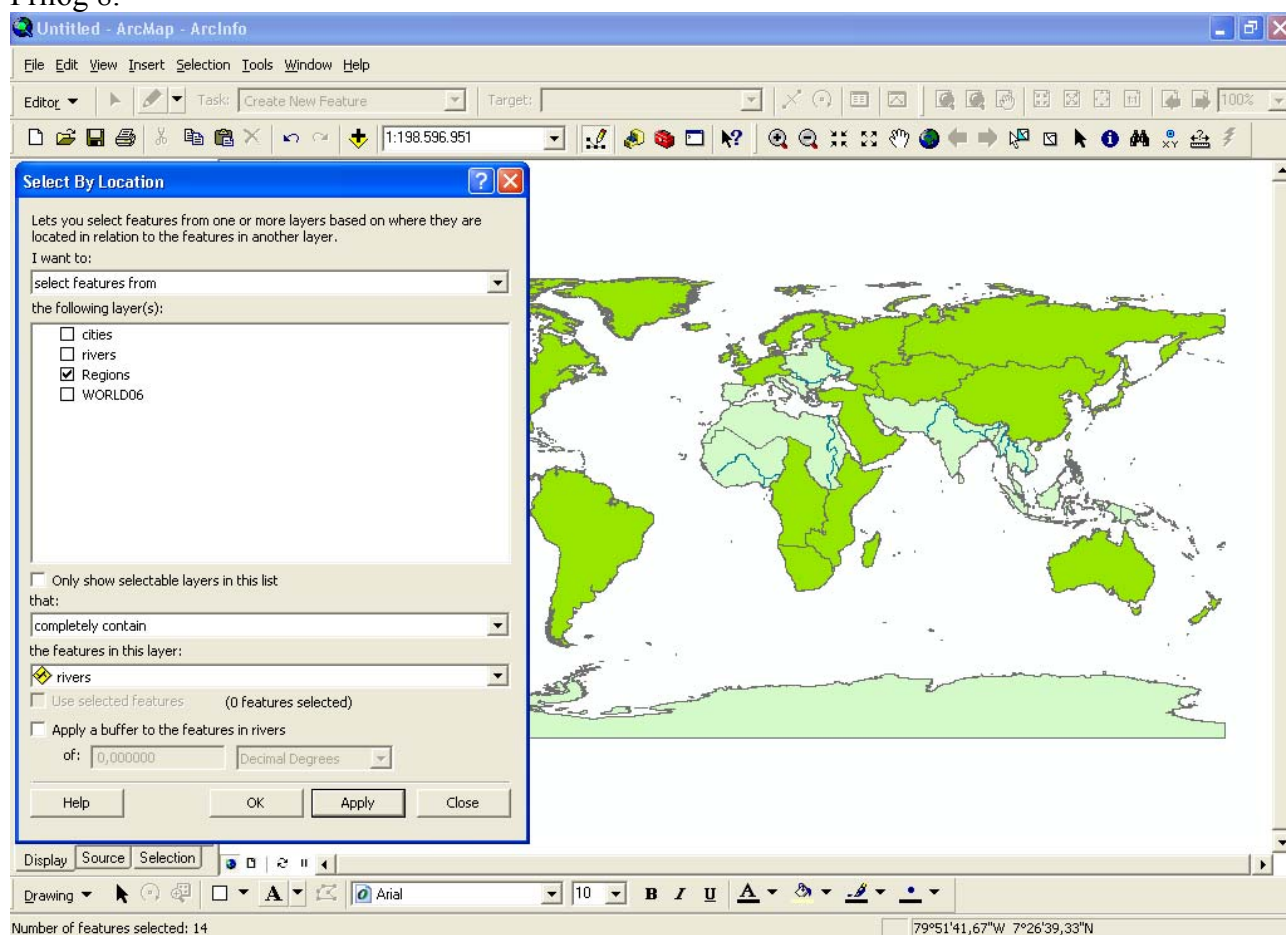

Nakon podešavanja osnovnih parametara, potrebno je aktivirati tipku APPLY i na karti će biti označene regije u kojoj se nalaze rečni tokovi od izvorišta do ušća (poligoni svetlozelene nijanse)(prilog 8).

Prilog 8.

Drugi primer složenog upita po atributima i prostornim odnosima bio bi: **prikazati sve gradove koji su do 10 km udaljeni od rečnih tokova** (prilog 9).

Neophodni koraci su sledeći:

- I WANT TO – Select features from
- THE FOLLOWING LAYER(S) – Cities

- THAT – Are within a distance of
- THE FEATURES IN THIS LAYER – Rivers
- aktivirati opciju APPLY A BUFFER TO THE FEATURES IN RIVERS
- ukucati 10 KM i u roletni izabrati KILOMETERS
- aktivirati APPLY

Prilog 9.

